ICEBERG

10. SINIF

TARİH

Soru Bankası

- Konu Anlatım Videolu
- Soru Çözüm Videolu
- Stratejik Konu Özetli
- Mikro Konu Testleri
- Ünite Uygulama Testleri
- Etkinlikler
- Akıllı Tahtaya Uyumlu
- Soru Sayısı: 706

Mustafa Nar

Konu Anlatım Video Örneği

0B210E90

Okut-İzle

OKYANUS BASIM YAYIN TİCARET A.Ş.
Eski Turgut Özal Caddesi No:22 34490 Başakşehir / İstanbul
Tel: (0212) 572 20 00 Fax: (0212) 572 19 49
okyanusokulkitap.com www.akilliogretim.com

Yayın Yönetmeni
Mehmet Şirin Bulut

Yayın Editörü
Yasemin Güloğlu

Ders Editörü
Mustafa Özdemir

Konu Anlatım Videoları : **Burcu Atabay**
Soru Çözüm Videoları : **Mustafa Nar**

Dizgi ve Grafik
Okyanus Yayıncılık Dizgi Servisi (S. Y.)

Kapak Tasarım
Türk Mutfağı

Baskı Cilt
Matsis Matbaa Hizm. San ve Tic. Ltd. Şti

Yayıncı Sertifika No: **49697**
Matbaa Sertifika No: **40421**

ISBN: **978-605-783-210-8**

İstanbul

© Bu eserin her hakkı saklı olup tüm hakları Okyanus Basım Yayın Ticaret Anonim Şirketine aittir. Kısmen de olsa alıntı yapılamaz, metin ve soruları aynen veya değiştirilerek elektronik, mekanik, fotokopi ya da başka türlü bir sistemle çoğaltılamaz, depolanamaz.

Ön Söz

Neden ICEBERG?

ICEBERG; okyanuslarda deniz akıntıları ve rüzgârlarla sürüklenerek yüzen büyük buz kütlesidir. **ICEBERG**'in suyun üzerinde bulunan %10'luk kısmını destekleyen ve görünmesini sağlayan, suyun altındaki görünmeyen %90'lık kısmıdır. Bu kitabı hazırlarken **ICEBERG**'in görünmeyen kısmının görünen kısmına olan bu katkısından biz de etkilendik.

Elinizdeki kitabı; stratejik konu özetleri, testler ve etkinliklerden oluşan görünen bir soru bankasından öteye taşıyarak konu eksiklerinizi tamamlamanızı sağlayacak detaylı konu anlatım videoları ve çözmekte zorlandığınız soru tiplerinin stratejilerini öğrenebileceğiniz çözüm videolarıyla görünmeyen bir kısım oluşturduk.

Millî Eğitim Bakanlığının uygulamaya koyduğu yeni öğretim programlarına uymakla birlikte ÖSYM'nin son yıllarda sorduğu soruları inceleyerek hazırladığımız kitaplarımızla siz değerli öğrencilerimizin yükünü hafifleterek öğrenmenizi kolaylaştırmayı ve bunu kalıcı hâle getirmeyi amaçladık.

Uzman yazarımız tarafından büyük bir özveriyle hazırlanan **10. Sınıf ICEBERG Tarih Soru Bankası** kitabının sizlere yararlı olacağına ve başarı yolunda hızlı ilerlemenizi sağlayacağına gönülden inanıyoruz.

İhtiyaç duyduğunuz her an **Konu Anlatım ve Soru Çözüm Videolarıyla 7/24** yanınızdayız.
Başarılar ve verimli çalışmalar diliyoruz.

Yayın Yönetmeni
Mehmet Şirin Bulut

Yazarın Sana Mesajı Var

Sevgili Öğrencimiz,
Elinizdeki kitabı hem okula hem de üniversite sınavına destek olmak amacıyla kaleme aldık. Kitabın temel özelliklerini şöyle sıralayabiliriz:

- Millî Eğitim Bakanlığının yeni öğretim programına göre bütün kazanımları eksiksiz bir şekilde hazırladık.
- Siz öğrenciler okulda ders kitabından konuları işlerken aynı konu sırasına göre bizim kitabımızı takip edebilmenize dayalı bir anlayışa yer verdik.
- En iyi ders, özel ders olduğu için elinizdeki kitabı da özel ders mantığına göre hazırladık.
- Kitapta her mikro konunun girişinde en az bir sayfa özet konu anlatımına yer verdik. 10. Sınıf Tarih kitabını sizin için özetledik.
- Mikro konu girişlerinde konu anlatımı videolarıyla konuyu ayrıntılı öğrenmeni sağladık.

10. Sınıf ICEBERG Tarih Soru Bankasını,

- **19 Mikro Konuya** bölerek hazırladım.
- **Konu Anlatım Videolarını** içeren karekodun olması, kitabımızın en önemli özelliklerinden biridir. Her mikro konunun girişinde konuyu detaylı anlatan konu anlatım videolarını izleyerek eksiklerinizi tamamlayabilirsiniz.
- **Stratejik Konu Özeti** sayesinde sizlere her mikro konuyu etkili ve yalın bir dille sundum.
- **Testler** ile öğrendiğiniz mikro konuyu pekiştirmenize yardımcı oldum.
- **Soru Çözüm Videolarıyla** testlerde çözemediğiniz soruların çözümüne ulaşmanızı sağladım.
- **Ünite Uygulama Testleri** ile her ünitenin sonunda ünitenin bütün mikro konularını kapsayan sorulara yer verdim.
- **Etkinliklerle** kitabı zenginleştirdim.

Başarılar ve verimli çalışmalar diliyorum.

Mustafa Nar

İÇİNDEKİLER

ÜNİTE 1 **YERLEŞME VE DEVLETLEŞME SÜRECİNDE SELÇUKLU ..... 7 - 28**

1. Mikro Konu: Anadolu'ya Türk Göçleri, Anadolu'nun Türkleşme Süreci, Türkiye Selçuklu Devleti (1077 - 1308) 8

2. Mikro Konu: Anadolu'da Devletleşme Süreci, Haçlı Seferleri ve Sonuçları 14

3. Mikro Konu: Anadolu'da Moğol Tehlikesi 18

ÜNİTE 2 **BEYLİKTEN DEVLETE OSMANLI SİYASETİ (1302 - 1453) ..... 29 - 60**

4. Mikro Konu: Aşiretten Beyliğe 30

5. Mikro Konu: Beylikten Devlete - Rumeli'de Genişleme 36

6. Mikro Konu: Anadolu Türk Siyasi Birliği'nin Kurulma Çabaları, Ankara Savaşı ve Fetret Devri (1402 -1413) 48

ÜNİTE 3 **DEVLETLEŞME SÜRECİNDE SAVAŞÇILAR VE ASKERLER ..... 61 - 82**

7. Mikro Konu: Osmanlı Askeri Teşkilatı'nın Kurulma Süreci, Tımar Sistemi ve Tımarlı Sipahiler 62

8. Mikro Konu: Yeniçeri Ocağı'nın Kurulması - Kapıkulular 70

ÜNİTE 4 **BEYLİKTEN DEVLETE OSMANLI MEDENİYETİ ..... 83 - 106**

9. Mikro Konu: Anadolu'nun İslamlaşması 84

10. Mikro Konu: Osmanlı'da İlim ve İlmiye Sınıfı 90

11. Mikro Konu: Sözlü ve Yazılı Kültür 94

12. Mikro Konu: Zanaat, Sanat ve Kültür Faaliyetleri 98

ÜNİTE 5 **DÜNYA GÜCÜ OSMANLI (1453 - 1595)** ..... **107 - 146**

13. Mikro Konu: İstanbul'un Fethi ve Fethin Stratejik Etkileri - İslam Dünyası Liderliğine 108

14. Mikro Konu: I. Süleyman (Kanuni) Dönemi Batıdaki ve Doğudaki Siyasal Güçlerle Mücadeleler 120

ÜNİTE 6 **SULTAN VE OSMANLI MERKEZ TEŞKİLATI** ..... **147 - 170**

15. Mikro Konu: Topkapı Sarayı ve Divân-ı Hümayun 148

16. Mikro Konu: Osmanlı Devlet Anlayışı 152

ÜNİTE 7 **KLASİK ÇAĞDA OSMANLI TOPLUM DÜZENİ** ..... **171 - 188**

17. Mikro Konu: Osmanlı Millet Sistemi 172

18. Mikro Konu: Osmanlı Devleti'nde Günlük Yaşam 176

19. Mikro Konu: Osmanlı Üretim ve Ekonomik Yapısı 178

CEVAP ANAHTARI ..... **189 - 191**

Tüm Sınıf Düzeylerinde, yaklaşık 1,5 milyon soru çözüm ve konu anlatım videoları ile akilliogretim.com sitemizle 7/24 öğrencilerimize destek veriyoruz.

HER KOŞULDA EĞİTİM, AKILLI ÖĞRETİM!

Konu Anlatım ve Soru Çözüm Videolarına Nasıl Ulaşılır?

Sayfalarda yer alan kare barkodları telefondan okutarak veya bilgisayardan kare barkodların altında yer alan sayısal kodları akilliogretim.com adresindeki arama çubuğuna yazarak ulaşılmaktadır.

Telefon, Tablet veya **Bilgisayardan**

00DA0E01 Konu Anlatım Karekodu

0B0F04AB Soru Çözüm Karekodu

"NEREDE OLURSAN OL" 7/24 EĞİTİME DEVAM.

AKILLI ÖĞRETİM

akilliogretim.com

OKYANUS

ÜNİTE 1

YERLEŞME VE DEVLETLEŞME SÜRECİNDE SELÇUKLU

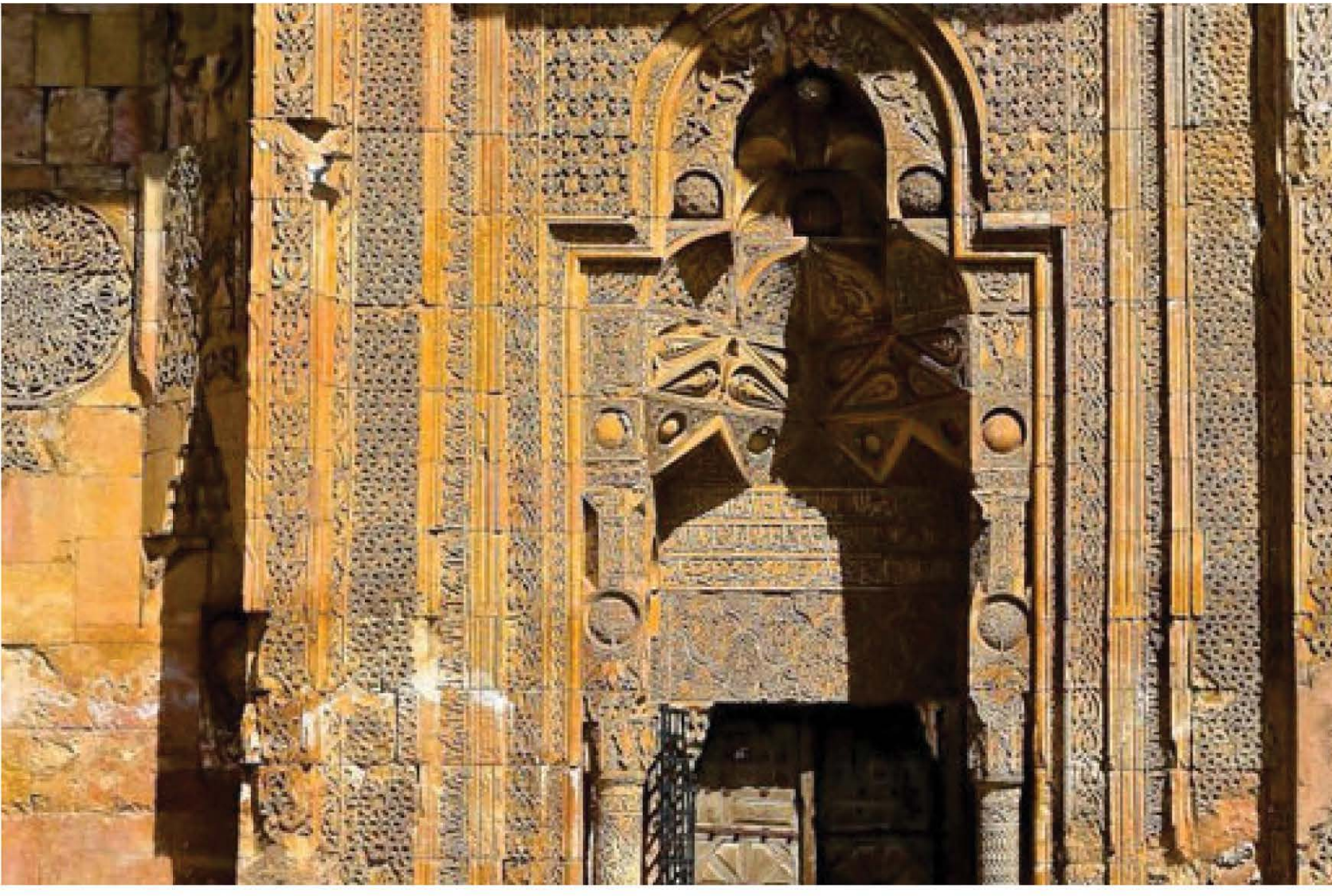

MİKRO KONULAR

1. Mikro Konu: Anadolu'ya Türk Göçleri, Anadolu'nun Türkleşme Süreci, Türkiye Selçuklu Devleti (1077 - 1308)

2. Mikro Konu: Anadolu'da Devletleşme Süreci, Haçlı Seferleri ve Sonuçları

3. Mikro Konu: Anadolu'da Moğol Tehlikesi

1. Mikro Konu:
ANADOLU'YA TÜRK GÖÇLERİ, ANADOLU'NUN TÜRKLEŞME SÜRECİ, TÜRKİYE SELÇUKLU DEVLETİ (1077 - 1308)

BİLGİ

11. asrın ikinci yarısında Bizans sınırındaki durumun hassasiyeti, aynı zamanda Küçük Asya'da Bizans hakimiyetinin geçirdiği sıkıntılar ve Bizans içindeki karışıklıklar, Türkistan'dan kalkıp gelen Türk boylarının Anadolu'da hakim duruma geçmelerini ve Anadolu'ya yerleşmelerini sağladı.

Zeki Velidi Togan

Horasan'dan Anadolu'ya Kutlu Yolculuk

Karahanlı ve Gazneli devletlerinin baskısı altındaki kalabalık Oğuz Türkleri, XI. yüzyılın başlarından itibaren yurt arayışına yöneldiler.

- 1015 – 1021 yılları arasında Anadolu'ya yapılan ilk Selçuklu keşif hareketleri **"Anadolu'nun yurt tutulması"** kanaatini güçlendirmiştir.
- Çağrı Bey Anadolu Seferi'nde ciddi bir direnişle karşılaşmamış, Van Gölü çevresini ele geçirerek ganimetlerle geri dönmüştür.
- XI. yüzyılın başlarından itibaren ve özellikle 1071 – Malazgirt Zaferi sonrası görülen Oğuz göçlerinin önceki dönemlerde yapılan Türk göçlerinden farkı **"kitleler halinde yaşanması ve Anadolu'yu yurt edinme"** amaçlı olmasıdır.
- Tuğrul Bey, yerleşik halk içinde sorun olmaya başlayan Türkmen gruplardan yararlanma yoluna gidip Oğuzlara yerleşmek için Anadolu'yu hedef göstermiştir.
- Malazgirt Zaferi'nden sonra Sultan Alparslan'ın **"Fethedilen yerler fethedenindir."** anlayışına yer vermesi kısa sürede Anadolu'da Türkmen ağırlığının görülmesine de neden olmuştur.

Türkmen göçleri sonucu Anadolu'da,

I. Kutalmışoğlu Süleymanşah 1075'de İznik'i alarak 1077'de Anadolu Selçuklu Devleti'ni kurmuştur.

II. Anadolu'da ilk Türk beylikleri kurulmuştur.

– Erzurum ve çevresinde Saltuklular
– Erzincan, Kemah, Divriği'de Mengücekler
– Mardin, Diyarbakır, Harput'ta Artuklular
– Tokat, Niksar, Sivas'ta Dânişmentliler

DÜŞÜNELİM

Bir Gürcü kaynağında bu süreç şöyle ifade edilir: Türklerin kudreti dolayısıyla Rumlar şarktaki bütün şehir ve kalelerini bırakıp gidiyor, bu bölgeleri onlara terk ediyor ve onların yerleşmelerine imkân veriyorlar.

XI. Yüzyılda Anadolu'daki Siyasi – Sosyal – Demografik Durum

Türklerin Anadolu'ya yerleşmesini kolaylaştıran etkenler

- Araplar ve Sasanilerle yapılan savaşlardan dolayı siyasi, askeri gücü zayıflayan Bizans'ın nüfuzu azalmıştır.
- Taht kavgaları ile iç karışıklıklar yaşayan Bizans'ın; Ermeni, Rum ve Süryaniler üzerindeki baskısı, ağır vergilerle halkı yoksullaştırması Bizans'a olan bağlılığı zayıflatmıştır.
- Türklerin Anadolu'ya yönelik akınları konusunda Doğu sınırında emniyeti sağlamak isteyen Bizans, bölgede sorunlar yaşadığı Ermeni Krallığı'nı ve prenslikleri de ortadan kaldırmıştır.
- Dinî hoşgörü ve adaletli bir yönetimin olmaması ve Bizans'ta yaşanan iktidar savaşları sosyo - ekonomik yapıyı olumsuz etkilemiştir.

Bu durumlar, Türklerin Anadolu'yu kısa sürede yurt tutmalarına ve Anadolu'nun "Türkiye" olarak anılmasına ortam hazırlamıştır.

BİLGİ

Marco Polo (öl. 1324) : Anadolu'dan Türkiye diye bahsetmiştir.

İbn–i Batuta : 1330'larda gezdiği Anadolu'da nüfusun çoğunluğunun Türk olduğuna yer verirken ve Anadolu için "Türkiye ülkesi, Türkiye toprağı" anlamında Bilâdü't Türk ifadelerini kullanmıştır.

II. Haçlı Seferi'ne katılan Papa Odo de Devil'un Selçuklu egemenliğindeki toprakları Türkiye (Turkhia) olarak kayıtlara geçirmesi **"Anadolu'nun büyük oranda Türkleştiğini"** gösterir.

Anadolu'da Kurulan İlk Türk Beylikleri

Danişmendliler (1080 - 1178)

- Danişmentoğlu Ahmet Gazi tarafından Sivas merkezli 1080'de kurulmuştur.
- Anadolu Selçuklu Sultanı I. Kılıçarslan'ın Haçlılarla mücadelesinde önemli katkıları olmuştur.
- Danişmendli Emir Gazi; Antakya Haçlı Prensliği ve Kastamonu'yu işgal eden Bizans'la savaşmış, Kastamonu'yu almıştır.
- II. Kılıçarslan'a karşı Bizansla işbirliği yapmaları sonucu 1178'de II. Kılıçarslan, Danişmendlilere son vermiştir.

– Emir Gazi Türbesi, Tokat ve Niksar, Yağıbasan Medresesi, Kayseri Ulu Cami gibi eserler bırakmışlardır.

Artuklular (1102 - 1409)

- Selçuklu komutanlarından Artuk Bey'in oğulları Sökmen ve İlgazi önderliğinde Güneydoğu Anadolu bölgesinde egemenlik sürmüşlerdir.
- Artukoğulları mardin, harput ve hasankeyf olarak 3 kola ayrılır. Mardin koluna karakoyunlular, hasankeyf koluna eyyubiler, harput koluna ise anadolu selçukluları son vermiştir.
- Harput Artukluları ise 1409'a kadar hüküm sürmüş ve Karakoyunlu hükümdarı Kara Yusuf tarafından yıkılmıştır.

– Malabadi Köprüsü (Batman) en önemli eserleridir.

Saltuklular (1072 - 1202)

- Erzurum merkezli 1072'de Anadolu'da kurulan ilk Türk beyliğidir.
- Danişmendlilerle birleşerek Haçlılara karşı mücadele eden Saltuklular, Gürcülere karşı da başarılı savaşlar yapmışlardır.
- Anadolu Selçuklu Sultanı II. Rükneddin Süleyman Şah, 1202'de Saltukluları itaat altına almıştır.

– Tepsi Minare (Saat Kulesi), Üç Kümbetler, Mama Hatun Kervansarayı gibi eserler bırakmışlardır.

Malabadi Köprüsü (Artuklular)

Mengücekler (1080 - 1128)

- Sultan Alparslan'ın komutanlarından Mengücek Ahmet Gazi tarafından 1080'de kurulmuştur. Erzincan, Kemah, Divriği dolaylarında egemenlik süren Mengücekler, Divriği Ulu Cami ile tarihe önemli bir eser bırakmışlardır.
- I. Alaedddin Keykûbat, 1228'de Mengüceklerin Erzincan – Kemah koluna son vermişlerdir.

Çaka Beyliği (1080 - 1097)

- İlk Türk denizcisi olan Çaka Bey, Oğuzları Çavuldur koluna mensuptur.
- Bizansın esaretinden kurtularak İzmir'e gelen ve burada Beyliğini kuran Çaka Bey Türk tarihinin ilk denizci beyidir. Bu yönüyle Anadolu'da kurulacak diğer Türk beyliklerine ve devletlerine denizcilik konusunda öncülük etmiştir.

Beyliğin Adı	Kurucusu	Kurulduğu Yer	Bıraktıkları Önemli Eserler
Sökmenliler (Ahlatşahlılar) (1100 - 1208)	Sökmen Bey	Van, Erciş, Tatvan, Muş	
İnançoğulları (Ladik Beyliği) (1261 - 1368)	İnançoğlu Mehmet Bey	Denizli, Ladik	Server Gazi Türbesi
Dilmaçoğulları (Togan Arslaoğulları) (1085 - 1394)	Dilmaçoğlu Mehmet Bey	Bitlis, Erzen	Bitlis Ulu Cami
İnaloğulları (1098 - 1183)	Emir İnal Bey	Diyarbakır, Ergani	
Tanrıvermişoğulları (1081 - 1093)	Tanrıvermiş Bey	Efes	
Çubukoğulları (1085 - 1213)	Çubuk Bey	Harput	

Türk Kültürü'nün Anadolu'ya Hâkim Olması

- Anadolu'ya gelen Oğuzlar, yerleştikleri yerlere "Kırşehir, Akşehir, Aksaray, Karahisar, Eskişehir" gibi Türkçe adlar vererek kültürlerini de taşımışlardır.
- Anadolu 'nun kültürel anlamda Türkleşmesinde Horasan Erenlerinin (Alp – Eren / Gazi) büyük katkıları olmuştur.
- Büyük Türk mutasavvıfı Hoca Ahmet Yesevi'nin takipçileri Yunus Emre, Hacı Bektaş Veli, Mevlana gibi büyük şahsiyetler fikirleri ve engin hoşgörüleri ile ün kazanmışlardır.
- Türkmenler, sanat anlayışlarını, zevklerini ve hayat anlayışlarını mimari, güzel sanatlar (hat, tezhip, seramik) ve edebî eserlere yansıtarak Anadolu'ya Türk damgasını vurmuşlardır.

Türkiye Selçuklu Devleti ve Uc Teşkilatı

I. Selçuklu Devleti'nde sınır bölgeleri Akdeniz, Karadeniz ve Batı uc adıyla üç sınır bölgesi olarak örgütlendirilmiştir.

- Her bölgenin başında Selçuklu Sultanı'nın gönderdiği Uc Beyi (Emir) yer almıştır.
- Denizli, Afyon, Kütahya, Kastomonu, Amasya gibi şehirler klasik Türk - İslam medeniyetinin yerleştiği şehirler olarak gelişmiştir.

II. Uclarda Alpler, Alp - Erenler ve Gaziler gibi kendini İslami gazâya adamış gönüllüler ile abdal diye bilinen Türkmen babaları (dervişler - sufiler) sosyal hayata yön vermişlerdir.

III. 1243 Kösedağ Savaşı sonrası Anadolu Selçuklu Devleti siyasi bağımsızlığını kaybetmiş, Selçuklu Sultanları birer Moğol Valisi durumuna düşmüş ve Anadolu iki siyasi bölge olarak ön plana çıkmıştır.

a) İran İlhanlı Moğol Devleti'nin etkisi altında kalan Selçuklu Sultanları'nın egemen olduğu Anadolu'nun doğu bölgesi

b) Uclarda Türkmen beyliklerinin olduğu Anadolu'nun batı bölgesi

Anadolu Selçuklu Devleti Haritası

! UYARI

Moğolların Sultan Mesut'u tahta oturtmaları sonrası başta Germiyanlı subaşıların (ordu komutanları) Bizans'a ait Batı Anadolu fetihleri, Teke Türkmenlerinin kurduğu Menteşe, Ertuğrul Gazi öncülüğünde Söğüt - Domaniç'te giderek güçlenen Osmanlı (Kayı) beyliği gibi siyasi unsurlar, Bizans topraklarında fetihler sonucu ortaya çıkmış, Türkmen beyliklerini oluşturmuştur.

Anadolu Selçuklu - Bizans Mücadeleleri

- Anadolu Selçukluları Uc Teşkilatı ile Bizans sınırında Türkmen nüfusunun ve Selçuklu Devleti'nin nüfuzunun artmasına önem vermiştir.
- Kutalmışoğlu Süleyman Şah'ın 1075'te ele geçirdiği İznik başkent yapılmış ancak I. Haçlı Seferi (1096 - 1099) sürecinde Bizans'ın eline geçmiştir. Başkent olarak Anadolu Selçukluları Konya'yı seçmiş ve Konya'yı yönetim merkezi haline getirmişlerdir.
- Bizans'ın Konya'yı ele geçirme girişimlerine karşı II. Kılıçarslan, Türkmenleri gruplar halinde (beş binli, on binli) örgütleyerek Bizans ordusunu yıpratmış ve 1176 Miryokefalon Savaşı'nda Bizans'ı yenilgiye uğratmıştır.

1176 - Miryokefalon Savaşı ile,

- Bizans'ın Anadolu'daki siyasi üstünlüğü sona ermiş,
- Türklerin Anadolu'daki egemenliği ve Anadolu'nun "Türk yurdu" olması kesinleşmiştir.

1. **XI. yüzyılda Anadolu'ya yönelik Türkmen göçlerinin yaşanmasında aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu savunulabilir?**

A) Kösedağ Savaşı'nın
B) Karahanlı ve Gaznelilerin Oğuzlara baskısının
C) Babailer İsyanı'nın
D) Moğol istilasının
E) Harzemşahların baskılarının

2. **XI. asrın ikinci yarısında Bizans Devleti'nin siyasal sorunlar yaşamasının ve karışıklıklar içinde olmasının;**

I. Anadolu'da Türk varlığının giderek güçlenmesi,
II. Oğuzların (Türkmenler) Anadolu'yu yurt tutma amacıyla akınlarını yoğunlaştırması,
III. Türk - Moğol gerginliğinin yaşanması

durumlarından hangilerine neden olduğu savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

3. **XI. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Horosan'dan Anadolu'ya yapılan kutlu yolculuk süreci <u>öncelikle</u> aşağıdaki devletlerden hangisinin egemenlik alanlarının daralmasına neden olmuştur?**

A) Harzemşahlar
B) Bizans
C) Eyyübiler
D) Memlükler
E) Anadolu Selçukluları

4. "Türklerin kudreti dolayısıyla Rumlar, şarktaki bütün şehir ve kalelerini bırakıp gidiyor; bu bölgeleri onlara terk ediyor ve onların yerleşmesine imkân veriyorlar."

Bir Gürcü kaynağında yer alan bu bilgiye göre aşağıdaki genellemelerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Bizans'ın egemenlik alanlarının daraldığı
B) Türklerin Anadolu'ya yönelik akınlarını yoğunlaştırdığı
C) Osmanlı - Bizans çatışmalarının yaşandığı
D) Türklerin Anadolu'ya yerleştiği
E) Türkiye tarihinin başladığı

5. **Anadolu'nun yurt tutulmasına;**

I. Selçuklu Sultanı Arslan Yabgu ve Çağrı Bey'in keşif hareketleri,
II. Sultan Alparslan'ın "Fethedilen yer, fethedenindir." anlayışına yer vermesi,
III. Pasinler Savaşı'nda Bizans'ın Selçuklular karşısında yenilmesi

gelişmelerinden hangilerinin katkısının olduğu savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) I, II ve III

6. **Karahanlı ve Gazneli baskılarının artması sonucu Horosan'da sıkışan Oğuzlar aşağıdakilerden hangisine <u>öncelik</u> vermiştir?**

A) Büyük Selçukluların barışçıl politikalara yönelmesine
B) Anadolu'ya yönelik Türkmen göçlerinin yoğunlaştırılmasına
C) Bizans'a karşı Abbasi desteğinin alınmasına
D) Türkmen boylarının yerleşik hayata geçirilmesine
E) Moğol saldırılarının önlenmesine

1. **XI. yüzyıl başlarındaki Bizansla ilgili olarak görülen;**

- Araplar ve Sasanilerle yapılan savaşlarla yıpranması,
- Taht kavgaları ile iç karışıklıklar yaşanması,
- Ermeni, Rum ve Süryaniler'den ağır vergiler alınması

durumlarının aşağıdakilerden hangisine ortam hazırladığı savunulamaz?

A) Türkmen aşiretler öncülüğünde Babailer İsyanı'nın yaşanmasına
B) Türklerin Anadolu'da nüfuz alanları kurmasına
C) Bizans'ın siyasal etkinliğinin zarar görmesine
D) Anadolu'daki Türk ilerleyişinin kolaylaşmasına
E) Anadolu'da ilk Türk beyliklerinin kurulmasına

2. **İdaresi altındaki Ermeni, Rum ve Süryanilere karşı ağır vergiler yükleyen Bizans'ın, Ermeni prensliklerinin egemenliğine de son vermesi;**

I. Selçuklu - Bizans çatışmaları,
II. Moğol tehdidinin artması,
III. Anadolu'da Türk egemenliğinin görülmesi

durumlarından hangilerine ortam hazırlamıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) I, II ve III

3. XI. yüzyıl başlarından itibaren önce keşif hareketleri, arkasından büyük Türkmen göçleri ile Anadolu'ya yönelik yapılan Türkmen akınlarının Anadolu'nun,

nüfus durumu;

I. demografik,
II. kültürel,
III. inanç

yapılarından hangilerinde değişim yaşamasına neden olduğu savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) I, II ve III

4. Karahanlı ve Gazneli baskılarının artması sonucu Horosan'da sıkışan ---- Anadolu'ya yönelik Türkmen güçlerinin yoğunlaştırlmasına öncülük etmişlerdir.

Yukarıda verilen boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Uygurlar
B) Oğuzlar
C) Kıpçaklar
D) Sakalar
E) Hunlar

5. **Anadolu'nun Türk yurdu haline getirilmesinde;**

I. Türkmen göçleri,
II. Türkmen beyliklerinin imar ve iskân faaliyetleri,
III. Selçukluların Bizans'la egemenlik mücadeleleri

unsurlarından hangilerinin katkısının olduğu savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) I, II ve III

6. **XI. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Anadolu'ya yönelik Türkmen göçlerinin yoğunlaşmasına aşağıdakilerden hangisinin doğrudan neden olduğu savunulabilir?**

A) Moğol tehdidinin artması
B) Kolonizatör Türk dervişlerinin Anadolu halkının İslamlaşması ve Türkleşmesi yolundaki tutumları
C) Feodal yapılı ilk Türk beyliklerinin kurulması
D) Horasan'da sıkışan Oğuzların yeni yurt arayışları
E) Bizans'ın Ermeni, Süryani ve Rumları ağır vergiler altında ezmesi

1.
- Horasan için Gazneli - Selçuklu çatışmasının yaşanması
- Malazgirt Zaferi sonrası Sultan Alparslan'ın "Fethedilen yerler fethedinindir." anlayışına yer vermesi

Verilen gelişmelerin aşağıdakilerden hangisine hız kattığı savunulamaz?

A) Anadolu'ya yönelik Türkmen göçlerinin yoğunluk kazanmasına
B) Haçlı Seferleri'nin yapılmasına
C) Selçuklu - Eyyûbi işbirliğinin güçlenmesine
D) Anadolu'daki Türk nüfusun artmasına
E) Bizans'ın siyasal güç kaybı yaşamasına

2. **XI. yüzyıldan itibaren Türkmenlerin Anadolu'da nüfuz alanları kurması,**

I. yer adlarını Türkçe adlarla değiştirmesi,
II. cami, medrese, darüşşifa gibi sosyal alanlarda hizmet veren yapılar inşaa edilmesi,
III. Türk - Moğol gerginliğinin yaşanması

gelişmelerinden hangilerine ortam hazırlamıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

3. **Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşması sürecine,**

I. din savaşçıları olarak da bilinen gaziler,
II. İslami gaza yolunu seçen Alpler, Alp - Erenler,
III. Abdal olarak bilinen sufiler, dervişler

unsurlarından hangilerinin katkısının olduğu savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

4. **Malazgirt zaferi sonrası Anadolu'da kurulan ilk Türkmen beylikleri arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?**

A) Karamanlılar B) Saltuklar C) Artuklular
D) Mengücekler E) Danişmendliler

5.
- 1072'de Erzurum merkezli kurulan Anadolu'daki ilk Türk beyliğidir.
- Gürcülere ve Haçlılara karşı mücadele etmişlerdir.
- Üç Kümbetler ve Mama Hatun Kervansarayı ile Anadolu'da Türk İslam mimarisi ve sanatına öncülük etmişlerdir.

Verilen bilgiler aşağıdaki ilk Türk beyliklerinden hangisine ilişkindir?

A) Danişmetliler B) Saltuklular C) Artuklular
D) Çaka Beyliği E) Mengücekler

6. **Anadolu'da kurulan ilk Türk beyliklerinin aşağıdakilerden hangisine katkı sağladığı savunulamaz?**

A) Yer adlarının Türkçeleştirilmesine
B) Anadolu'nun Türkleşmesine ve İslamlaşmasına
C) Anadolu'da bayındırlık hizmetlerinin verilmesine
D) Anadolu Selçuklu Devleti'nin kurulmasına
E) Bizans'ın egemenlik alanın daralmasına

1. **Anadolu'da kurulan ilk Türk beyliklerinin aşağıdakilerden hangisinde etkilerinin olduğu savunulamaz?**

A) Anadolu'yu Tebriz'e ve İran'a bağlayan ticaret yollarının canlılık kazanmasında
B) Haçlı, Gürcü ve Bizans'a karşı mücadele edilmesinde
C) Anadolu'da medrese, kervansaray, darüşşifa yapılmasında
D) Anadolu Türklüğünün güçlenmesinde
E) Malazgirt Savaşı'nın kazanılmasında

2. Erzincan, Kemah, Divriği bölgesinde Ahmet Gazi tarafından 1080'de kurulan ---- Beyliği, Divriği Ulu Camii ile ön plana çıkmıştır.
Verilen boşluk aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanmalıdır?

A) Mengücekler B) Eratnalılar C) Karamanlılar D) Artuklular E) Saltuklar

3. Hüküm sürdükleri alanlarda değişik kültürlere karşı hoşgörülü davranan Artuklular, yaşadıkları toprakların Mısır, Suriye, İran'ın ticaret yolları üzerinde bulunmasından dolayı gelişmişlerdir. İmar ve tarımsal faaliyetleri destekleyen Artuklu beyleri saray, camii, türbe, hastane, kale, köprü gibi eserler yaptırarak Anadolu'da Türk kimliğinin yerleşmesinde etkili olmuşlardır.
Artuklulara ilişkin verilenler doğrultusunda Artukluların, Anadolu'da aşağıdaki alanlardan hangisinde doğrudan bir katkılarının olduğu savunulamaz?

A) Kültürel B) Ekonomik C) Demografik D) Askeri E) Bayındırlık

4. Anadolu Selçuklu Sultanı I. Kılıçarslan'a Haçlılara karşı destek veren Danişmendliler, Antakya Haçlı Prensliği ve Kastamonu'yu işgal eden Bizans'la mücadele etmişlerdir. II. Kılıçarslan'a karşı Bizansla işbirliği yapan Danişmendliler, 1178'de Anadolu Selçuklu Devleti'ne bağlanmıştır.
Bu bilgilere göre;
I. siyasal güçlerin çıkarları doğrultusunda hareket ettiği,
II. Türklerin, Haçlılara karşı her zaman birlikte olduğu,
III. Anadolu Selçuklu Devleti'nin en geniş sınırlara ulaştığı
yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) II ve III

5. I. Horasan için Gaznelilerle mücadele edilmesi
II. Horasan'dan Anadolu'ya göçler yapılması
III. Malazgirt Savaşı sonrası Anadolu'ya Türk göçlerinin yoğunlaşması
IV. Anadolu'da Türk nüfusunun eskiye oranla daha da artması
V. Moğol istilasının yaşanması
Verilen gelişmelerden hangileriyle Anadolu'da kurulan ilk Türk beyliklerinin ortaya çıkması arasında doğrudan ilişki kurulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II D) II ve IV E) IV ve V

6. **XI. yüzyılın II. yarısından itibaren,**
- Danişmendlilerin Yağıbasan Medresesi,
- Artukluların Malabadi Köprüsü,
- Mengüceklerin Divriği Ulu Cami,
- Saltukluların Üç Kümbetler

gibi eserler bırakmaları Anadolu'da kurulan ilk Türk beyliklerinin;
I. kültürel,
II. sosyal,
III. dini
alanlardan hangilerinde faaliyetlere yer verdikleri savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) I, II ve III

2. Mikro Konu:
ANADOLU'DA DEVLETLEŞME SÜRECİ, HAÇLI SEFERLERİ VE SONUÇLARI

Anadolu Selçukluları Dönemi

- Mevlana Celaleddin-i Rumi; Allah ve insan sevgisini işleyen şiirler yazmıştır.
- Muhyiddin Arabî, Sadrettin Konevi ve Necmeddin Razi tasavvuf alanında önemli çalışmalar yapmışlardır.
- İbn-i Bibi tarihçi olup yazdığı eserlerinde hükümdarlar ve devlet yönetimi hakkında önemli bilgiler vermiştir.
- Yunus Emre, Risalet'ün Nushiye adlı eseriyle ünlenmiş ve Türkçe tasavvuf şiirleri yazmıştır.
- Türkiye Selçukluları hükümdarları bilimsel gelişmelere öncülük etmişlerdir.

Nazmiye Medresesi'ndeki eğitim geleneğini Anadolu'ya taşımışlardır. Medreselerde dinî eğitimin yanında tıp, matematik, astronomi, fizik gibi alanlarda da eğitim verilmiştir. Kurulan Darüş-Şifa'larda tıp eğitimi verilmiştir. En önemlileri arasında 1205'te Kayseri'de yapılan Gevher Nesibe Darüşşifası'dır.

Anadolu Selçuklu Devleti'nin Teşkilat ve Sosyo - Kültürel Özellikleri

- XI. yüzyılın sonlarından itibaren Haçlı ve Bizans kuvvetleriyle yapılan mücadeleler sonucu Anadolu'yu "**Türk Yurdu**" olarak Türk milletine miras bırakan Anadolu Selçukluları'dır. En güçlü dönemleri II. Kılıçarslan ve I. Alaeddin Keykûbad dönemleridir.
- Klasik Türk veraset sistemini sürdüren Anadolu Selçukluları'nda II. Kılıçarslan'ın ülkeyi on bir oğlu arasında paylaştırması 1192 - 1220 arası güç kaybına, kardeşler arası taht kavgalarının yaşanmasına neden olmuştur.

! UYARI

Selçuklu Sultanlarının Keykavus, Keshüsrev, Keykûbad gibi unvanlar kullanmaları Fars kültüründen etkilendiklerini gösterir.

- Büyük Selçuklular'da olduğu gibi hanedan üyesi "**Melik**" denilen şehzadelerin idari, askeri, siyasi alanlarda deneyim kazanmaları için valilik yapma geleneği (Osmanlılarda Sancağa Çıkma) sürdürülmüştür. Ancak Meliklerin "**siyasi görüşme yapma, para bastırma ve savaş açma**" konularındaki yetkileri "**ülke bütünlüğünü korumak**" amacıyla kısıtlanmıştır.
- Kendisinden önceki Türk İslam devletlerinden farklı olarak Anadolu Selçukluları, denizcilik, donanma ve tersane kurma yönlerine sahip olmuşlardır. Alanya, Antalya, Sinop ve Kırım'ın Suğdak şehrinde liman kentleri kurmuşlar, Emir-i Sevahil denilen (Donanma Komutanı) görevlilere yer vermişlerdir.

Selçuklular'da Hoşgörü ve Toplum

Selçuklular, Bizans baskısından kaçan Ermeni ve Rumlara inanç ve yaşam hakkı konularında hoşgörülü davranmışlardır. Müslüman Türklerle birlikte yaşayan Hristiyan ve Musevi toplulukları genelde şehirlerde oturmuşlar, zanaatkarlıkla ve ticaretle uğraşmışlar, ibadet ve dinî törenlerini özgürce yerine getirmişlerdir.

Selçuklular'da Ekonomi: Ticaret ve Ahilik Teşkilatı

Ticaret: Anadolu'dan geçen ticaret yollarını canlandırmak, halkın refahını ve devletin ekonomik gücünü artırmak için ticarete önem vermişlerdir.

- Kervansarayların yapımı yaygınlaştırılmıştır.
- Yabancı tüccarlar için düşük gümrük vergisi uygulanmasına yer verilmiştir.
- Olağanüstü haller, eşkiyalık ve doğal afetlere karşı tüccarların zararının devletçe karşılanmasını sağlamak için sigortacılık sistemine yer verilmiştir.
- Orta Çağ'ın denizci devletleri Venedik ve Ceneviz ile ticari ilişkilerin geliştirilmesine önem verilmiştir.

Ahilik - Lonca Teşkilatı

- Ahilik olarak bilinen meslek örgütlemesinde çıraklık - kalfalık - ustalık aşamalarını geçenlere dükkan açma (Gedik) hakkı verilmiştir.
- Üretimdeki kalitenin ve tüketici haklarının korunması, halka mesleki eğitim verilmesi amaçları gözetilmiş "esnaf ve zanaatkarlar arasındaki dayanışma" önemsenmiştir.

Selçuklular'da İkta Sistemi ve Toprak Yönetimi

- Din ve ırk ayrımı gözetilmeksizin boş arazilerin kullanıma açılmasıyla Selçuklular, **"üretimde artışı"** önemsemişlerdir.
- Toprakların kullanım hakkının köylüye, mülkiyeti ve denetim hakkının devlete ait olduğu ikta sistemi ile hem tarımsal üretimde süreklilik hem de köylünün ürettiği ürün üzerinden alınan vergilerle "sipahiyan" denilen askerlerin yetiştirilmesi önemsenmiştir.
- Toprakların işlendiği sürece babadan oğula bırakılması **"devletin denetimi dışında toprakların el değiştirmesini önlemeye"** yöneliktir.

Haçlı Seferleri ve Sonuçları (1096 - 1270)

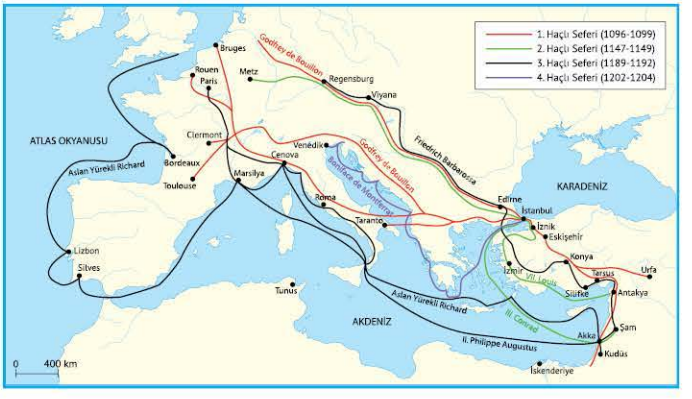

Haçlı Seferleri

- **I, II ve III. Haçlı Seferlerine** karşı **Anadolu Seçukluları**, **Artuklular** ve **Eyyübiler** gibi Türk - İslam devletleri mücadele etmiştir.
- I. Haçlı Seferi ile Orta Doğu'da Yafa, Urfa, Antakya kontluklarının yanında Kudüs Krallığı kurulmuştur.
- I. Haçlı Seferi ile İznik elden çıkmış, Selçuklular başkenti Konya'ya taşımıştır. Haçlılar Kudus'ü ele geçirse de yüzbinlerce haçlı unsuru I. Kılıçarslan'ın çabalarıyla öldürülmüştür.
- Selahaddin Eyyübi'nin kardeşinin Yafa'yı, Selahaddin Eyyübi'nin Hıttin Savaşı (1187) ile Kudus'ü haçlılardan alması yeni seferlere de neden olmuştur.
- Anadolu Selçukluları ve Eyyubilerin haçlılara karşı mücadeleleri gerek Anadolu'nun güvenliğinin sağlanması gerek Orta Doğu'daki haçlıların etkilerinin kırılarak buraların Türk - İslam kimliğinin korunmasına neden olmuştur.

1. Türkiye Selçukluları, XI. yüzyıl sonlarından itibaren Haçlı ve Bizans'la mücadelelere öncelik vererek Bizans sınırında uc teşkilatı sistemine yer vermiştir.
Türkiye Selçukluları'nın bu tutumu aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

A) Türkmenlerin iskânına önem verilmesiyle
B) Moğol tehdidine karşı önlem alınmasıyla
C) Anadolu'daki Türk siyasi birliğini kurma çabasıyla
D) Anadolu'daki gayrimüslim nüfusun azaltılmasıyla
E) Meliklerin yönetim tecrübesi kazanmasının önemsenmesiyle

2. Bizans'ın önemli şehirlerinden biri olan 1075'te İznik'i ele geçirerek kurduğu Anadolu Selçuklu Devleti'nin başkenti yapan Kutalmışoğlu Süleymanşah, Büyük Selçuklu Devleti'nden bağımsız hareket etmiştir.
Kutalmışoğlu Süleyman Şah'ın bu tutumuna;
I. "Fethedilen yerler fethedenindir." anlayışının görülmesi,
II. klasik Türk veraset sisteminin etkisi,
III. Anadolu'nun yurt edinilmesi
durumlarından hangilerinin ortam hazırladığı savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

3. **Anadolu Selçukluları uc teşkilatına;**
I. Alpler ve Gaziler,
II. Sufi dervişler ve abdallar,
III. Türkmen aşiretler
unsurlarından hangilerini iskân ettirmiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

4. **1077'de İznik'te Kutalmışoğlu Süleyman Şah'ın bağımsızlık ilan etmesiyle kurulan Anadolu Selçukluları'na ilişkin olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**

A) Haçlı seferlerine karşı mücadele eden siyasal güç olması
B) Anadolu'nun Batısı'nda, Bizans sınırında kurulması
C) Bizans'la mücadelelerinde etkili sonuçlar alması
D) İznik'ten sonra başkent olarak Konya'yı merkez edinmesi
E) Balkanlar'da Türk nüfusun yerleşmesini sağlaması

5. **Anadolu Selçukluları;**
I. Malazgirt,
II. Miryokefalon,
III. Kösedağ
savaşlarından hangilerini Bizans kuvvetleriyle yapmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

6.
- Bizans'ın, Selçuklu'nun başkenti Konya'yı ele geçirmesine karşı Selçuklular ile Bizans arasında çıkan savaştır.
- Bizans'ın Anadolu'daki siyasi üstünlüğünün sona ermesine neden olan gelişmedir.

Verilen gelişmeler aşağıdaki savaşlardan hangisiyle ilişkilidir?

A) Katvan B) Dorileon C) Miryokefalon
D) Kösedağ E) Malazgirt

1. Horasan'dan Anadolu'ya boylar halinde göç eden Oğuz Türkleri, konar - göçer kültürünün getirdiği özellikler ve her an düşmanla karşılaşma ihtimalinden dolayı güçlü, disiplinli ve teşkilatlı olma ihtiyacı hissetmişlerdir.

Bu bilgiler doğrultusunda Oğuz Türkleri'nin;

I. Anadolu üzerinde nüfuz kaybı yaşayan Bizans'ın egemenlik alanlarına yerleşme,

II. Anadolu halkının kendini güvende hissetmesini sağlayacak dinî hoşgörüyü önemseme,

III. düzen, disiplin ve güvenliği sağlayabilecek teşkilatlı yapıyı kurma

tutumlarından hangilerini önemsedikleri savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) I, II ve III

2. Türkiye Selçuklu Devleti'nde merkezi yönetimin dışında ülke idari yönden eyaletlere ayrılmıştı. Eyaletlerin başında ---- denilen askeri vali bulunurdu. Önemli eyaletlere şehzadeler ---- unvanıyla atanırlardı. Şehirlerin güvenlğinden ---- denilen görevliler sorumluydu.

Verilen boşluklara sırasıyla aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?

A) Uç beyi - Subaşı - Atabey
B) Emir - Melik - Subaşı
C) Melik - Atabey - Uç boyu
D) Subaşı Melik - Atabey
E) Emir - Subaşı - Uç beyi

3. **Aşağıdakilerden hangisi Anadolu Selçukluları Dönemi'ne ait eserlerden biri <u>değildir</u>?**

A) Gevher Nesibe Darüşşifası
B) Hunat Hatun Külliyesi
C) Nizamiye Medresesi
D) Sırçalı Mescidi
E) Karatay Medresesi

4. **II. Haçlı Seferi'ne katılan Papa Odode Deuil'un Selçuklu egemenliğindeki toprakları Türkiye olarak kayıtlara geçirmesi;**

I. Anadolu'nun büyük oranda Türkleştiği,

II. Bizans'ın egemenlik alanlarının daraldığı,

III. Anadolu'nun "Türk Yurdu" olma kimliğinin kesinleştiği

yargılarından hangileriyle paralellik gösterir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) I, II ve III

5. **XI. yüzyılın sonlarından XII. yüzyılın sonlarına kadar Selçukluların Haçlı ve Bizans'la mücadele etmelerinin etkileri arasında aşağıdakilerden hangisinin yer aldığı <u>savunulamaz</u>?**

A) İznik'in elden çıkmasının
B) Bizans'ın siyasal güç kaybı yaşamasının
C) Anadolu'dan geçen ticaret yollarının önemini kaybetmesinin
D) Anadolu'nun uc bölgelerinde Türkmenlerin bağımsızlık ilan etmelerinin
E) Anadolu'da Türk egemenliğinin yerleşmesinin

6. **Kudüs'ü ele geçirmek amacıyla Papa öncülüğünde başlayan Haçlı Seferleri'nin;**

I. Anadolu Selçuklu Devleti'nin başkentinin değişmesi,

II. Anadolu'daki sosyo - ekonomik düzenin bozulması,

III. Orta Doğu'da ilk Haçlı kontluklarının kurulması

gelişmelerinden hangilerine neden olduğu savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) I, II ve III

1. **Anadolu'da hakimiyet kuran Türkiye Selçuklu Devleti'nde;**

I. eski Türk devlet gelenekleri,
II. Büyük Selçuklu Devleti'nin idari yapısı,
III. Bizans devlet yönetim anlayışı

esaslarından hangilerinde yönetim anlayışına yer verilmiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

2. **Türkiye Selçukluları'nda toplum yapısına ilişkin aşağıdaki genellemelerden hangisi yanlıştır?**

A) Müslüman olmayanlar askere alınmaz vergilerini verirlerdi.
B) Şehirlerde esnaf ve zanaatkarların sosyal ve ekonomik yönden teşkilatlanmasında Ahilik teşkilatı etkiliydi.
C) Müslüman olsun olmasın köylüye işleyebileceği kadar toprak verilir, köylü toprağı işlediği sürece babadan oğula bırakırdı.
D) Askerler ve devlet memurları şehirde güvenlikten ve devlet işlerinden sorumlu olup hizmet karşılığı maaş alırdı.
E) Konar-göçerler esnaf ve zanaatkarlıkla uğraşır, ticareti kontrol ederlerdi.

3. Mülkiyeti devlete ait olan mirî araziler meliklere, emirlere ve valilere hizmet karşığı verilirdi.
Bu anlayış aşağıdakilerden hangisinin göstergesidir?

A) Toprakların işletme hakkının maaş karşılığı olarak verildiğinin
B) Tarımsal üretimde artışın ve sürekliliğin amaçlanmasının
C) Tımarlı asker ihtiyacının karşılanmasının
D) Hoşgörülü yönetim anlayışının
E) Siyasal istikrarın korunmasının

4. **XIII. yüzyılda Anadolu Selçuklularının iç huzur ve barışına katkı sağlayan fikir ve düşünce insanları arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?**

A) Mevlana Celaleddin-i Rûmi
B) Muhyiddin Arabî
C) Sadrettin Konevi
D) Yunus Emre
E) Hacı Bayram Veli

5. **Haçlı Seferleri ile Haçlılar, aşağıdakilerden hangisini gözetmemiştir?**

A) Hristiyanların, Müslümanların elindeki Kutsal yerleri (Kudüs, Antakya, Urfa) almak istemeleri
B) Akdeniz ticaretinin canlandırılmak istenmesi
C) Doğu'nun zenginliklerinin ele geçirilme çabası
D) Doğu'dan gelen ticaret yollarının kontrol edilerek istenmesi
E) Türklerin Anadolu, Suriye, Filistin ve Akdeniz bölgelerinden uzaklaştırılmak istemeleri

6.

I.	I. Haçlı Seferi	Anadolu Selçuklu Devleti'nin başkenti İznik'in Haçlıların eline geçmesi
II.	II. Haçlı Seferi	İngiltere, Fransa, Almanya kral-larının seferlere bizzat katılması
III.	III. Haçlı Seferi	Hristiyanlığın, Ortodoks ve Katolik olarak ayrışması
IV.	Klunî Tarikatı	Müslümanlarla savaşılması yönünde Haçlı Seferleri düzenlemesine öncülük eden teşkilat olması
V.	Selahaddin Eyyûbi	Hıttin Savaşı ile Kudüs'ü Haçlılardan geri alan ve III. Haçlı Seferi'nin düzenlenmesine neden olan Türk-İslam hükümdarı

Verilenlerden hangisinin açıklaması karşısında yanlış olarak verilmiştir?

A) I B) IV C) III D) V E) II

3. Mikro Konu:
ANADOLU'DA MOĞOL TEHLİKESİ

Moğol İstilası ve Etkileri

1196 - 1227 yıllarında egemenlik süren Cengiz (Moğol) İmparatorluğu'nun tutumları ve sonrasında İlhanlıların baskısı sonucu XIII. yüzyılın başlarında "Maveraünnehir, Horasan ve Azerbaycan'dan gelen Türkmenler" Anadolu'da kırsal kesimde ve şehirlerde Türk nüfusunun artmasına neden olmuştur. Göç edenler arasında şehirli halk, ulema, tüccarlar ve sanatkarlar da yer almış, XIII. yüzyılda Anadolu her bakımdan bir "Türk Yurdu" haline gelmiştir.

UYARI

1279'da Doğu Anadolu'dan geçen Marco Polo, bölgeyi "Türkmenia" olarak ifade etmiştir.

Osmanlıların bu ilk yerleşme bölgesinde birçok Türkmen boyunun köyler kurduğunu, Eskişehir Moğol Valisi Nureddin Caca Bey'in 1272 tarihli vakfiyesindeki köy adlarından anlaşılmaktadır. "Çepni, Bayat, Kayı, Eymir," gibi Türkmen boy adlarını taşıyan köylerden bu durum anlaşılmaktadır.
Sultan Alaeddin Keykûbad, Moğol tehdidine karşı bazı tedbirler almış, Moğolların Anadolu'yu istilasını önlemeye çalışmıştır.

Alaeddin Keykûbad'ın Moğollara Karşı Aldığı Tedbirler

- Doğu'daki kaleleri tamir ettirerek Doğu'ya kudretli, dirayetli valiler atanması
- Türkmenlere yönelik vergi affı ve muafiyeti getirilmesi
- Moğol İmparatoru Ogeday'a hediyeler gönderilmesi
- Harzemşahlar, Eyyübiler, Artuklularla dostane ilişkilerin güçlendirilmesi

Selçukluların Güç Kaybı ve Kösedağ Savaşı (1243)

- 1228'de Mengücekleri topraklarına katan Anadolu Selçukluları ile Harzemşahlar arasındaki ilişkiler bozulmuş ve 1230'da Yassı Çimen Savaşı'nda yenilen Harzemşahlara 1231'de Moğollar (İlhanlılar) son vermiştir. Böylece İlhanlılar ile Anadolu Selçukluları sınır komşusu haline gelmiştir.
- 1237'de Alaeddin Keykûbad'ın öldürülmesi sonrası Selçuklu Sultanı olan II. Gıyaseddin Keyhüsrev'in tecrübesizliği, Sadettin Köpek'in çıkar ve nüfuz kurma uğruna devleti zaafiyete düşürmesi, Türkmenlere yönelik vergilerin arttırılması sonucu siyasi ve sosyal yaşamda sorunlar giderek büyümüştür.

Babailer İsyanı (1240)

- Anadolu Selçuklu Devri'nde, Orta ve Güney Anadolu'da yaşayan Babailer, dinî - tasavvufi akımdan etkilenen Türkmen bir grup olarak karşımıza çıkmaktadır.
- Vefâiyye tarikatından Türkmen Şeyhi Baba İlyas ve ona hizmet eden Baba İshak idaresindeki Türkmenlerin Selçuklu idaresine karşı büyük isyanıdır.
- Devletin Türkmenler üzerindeki baskılarının yanında, Sadettin Köpek tahakkümündeki II. Gıyaseddin Keyhüsrev'in kötü idaresi sonucu oluşan otorite zaafiyeti, tarihte bilinen adıyla Babailer İsyanı'nın patlak vermesine yol açmıştır.
- Anadolu Selçuklu Devleti Babailer İsyanı'nı bastırmakta zorlanmış ve güç kaybına uğramıştır. Babailer İsyanı ile Selçuklu Devleti'nin güç kaybı yaşaması Moğolların Anadolu'ya yönelik istilacı emellerini kolaylaştırmıştır.

Kösedağ Savaşı (1243)

İlhanlılar (Moğol) ile Anadolu Selçukluları arasındaki Kösedağ Savaşı'nda Anadolu Selçukluları yenilmiş, Moğollar Anadolu'yu istila etmiş Selçuklu Sultanları birer Moğol valisi durumuna düşmüştür.

UYARI

- Vefaiyye tarikatında Baba İlyas'ın soyundan gelen Âşık Paşa, Muhlis Paşa ve onların halifeleri Babailer, uclara göç ederek özellikle Osmanlı uc bölgesinde toplum ve kültür hayatında etkili olmuşlardır.
- Osman Gazi'nin kayınpederi olarak bilinen Edebâli, Vefâiye tarikatından Babai Şeyhidir.

XIII. yüzyılın ikinci yarısında Orta Anadolu'da Moğol baskısı giderek artmış ve Türkmenler kaçarak Anadolu'nun Batısı'nda yer tutmuşlardır. Anadolu'da Moğollara karşı mücadeleden yana olan Türkmenler, gaza - cihat anlayışına dayalı olarak Memlüklerle iş birliği yapmışlardır. Böylece Anadolu Türklüğünün Moğollara karşı bağımsızlık hareketlerinde Türkmenler, siyasi önderliği ele almışlardır.

UYARI

XIV. yüzyıl başlarında Denizli'de 200.000 çadır, Kastamonu'da 100.000 çadır, Kütahya'da 30.000 çadır Türkmen nüfusu olduğunu bazı kaynaklar yazmıştır.

Türk beylerinin bir bir bağımsızlık ilanları sonucu Anadolu'nun Batı kısmında Menteşe, Saruhan, Karesi, Aydın, Candar, Eratna, Osmanlı gibi Türkmen beylikleri kurulmuştur.

İlk Türk beylikleri haritası

1. **1077 – 1308 yılları arasında egemenlik süren Selçuklulara bağlı bir uc beyliği olan Kayı Boyu;**

I. Söğüt,
II. Domaniç,
III. İnegöl

bölgelerinden hangilerini yaylak - kışlak olarak kullanmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

2. **Süleyman Şah'ın İznik'i alarak kurduğu Anadolu Selçuklu Devleti, aşağıdaki savaşlardan hangisi sonrasında siyasal güç kaybı yaşamış, İlhanlılara bağlı hale gelerek zamanla siyasi ve askeri gücünü tamamen kaybetmiştir?**

A) Kösedağ Savaşı B) Miryokefalon Savaşı
C) Dorileon Savaşı D) Yassıçemen Savaşı
E) Koyunhisar Savaşı

3. Kösedağ Savaşı sonrası siyasal güç kaybı yaşayan ve İlhanlılara bağımlı hale gelen Anadolu Selçukluları'nın uc teşkilatı olarak yerleştirdiği Türkmen beyleri çoğunlukla Anadolu'nun batı bölgelerinde beylikler kurmuşlardır.

Anadolu Selçukluları'na bağlı iken bağımsızlık kazanan Türkmen beylikleri arasında aşağıdakilerden hangisi <u>yoktur</u>?

A) Karesioğulları B) Çaka Beyliği C) Aydınoğulları
D) Menteşeoğulları E) Saruhanoğulları

4. **Kösedağ Savaşı sonrası Anadolu'da kurulan Türkmen Beylikleri;**

I. kendilerini Selçuklu mirasçısı olarak görme,
II. egemenlik çatışması içine girme,
III. Türkiye Selçuklu Devleti'nin yerini alma

tutumlarından hangilerini gözetmişlerdir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

5. **XIII. yüzyılın II. yarısından itibaren Anadolu'da;**

I. İlhanlı,
II. Bizans,
III. Selçuklu

devletlerinin hangilerinin egemenliğinden söz edilebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

6. **Anadolu Selçuklu Devleti'nin uclara yerleştirdiği Türkmen beyliklerinin XIII. yüzyılın II. yarısından itibaren Anadolu'nun batı bölgelerinde bağımsızlık ilan etmelerinde;**

I. Anadolu Selçuklu Devleti'nin otoritesinin zayıflaması,
II. Selçuklu ve Anadolu üzerindeki İlhanlı Devleti'nin nüfuzunun azalması,
III. Bizans'ta taht kavgalarının yaşanması

gelişmelerinden hangilerinin etkili olduğu savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

1. XIII. yüzyılın başlarından itibaren Moğol baskılarının sonucu Anadolu'ya doğru büyük bir Türk göçü başlamış ve Kayılar da bu süreçte önce Ahlat'a, oradan Ankara Karacadağ'a yerleştirilmiştir. Daha sonra Anadolu Selçukluları, Bizans üzerindeki baskıyı artırmak ve sınır güvenliğini sağlamak amacıyla Kayıları Bizans sınırındaki Söğüt ve Domaniç yörelerine yerleştirmiştir.

Bu bilgilere göre;

I. Türkmenlerin yurt arayışında Anadolu'ya yöneldiği,
II. Kayıların her dönem Anadolu'da olduğu,
III. Selçukluların, uç teşkilatına önem verdiği

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

2.

XIII. yüzyılın II. yarısından sonrasını yansıtan bu haritaya göre Anadolu ile ilgili aşağıdaki genellemelerden hangisine ulaşılamaz?

A) Anadolu'da siyasi birliğin olmadığı
B) Osmanoğulları Beyliği'nin Bizans sınırında kurulduğu
C) Marmara ve Doğu Rumeli'de Bizans'ın egemen güç olduğu
D) Türkmen beyliklerinin Anadolu'nun batısında yoğun olarak görüldüğü
E) Memlüklerle Dulkadiroğulları Beyliği'nin mücadele içinde olduğu

3. **Anadolu Selçukluları ile İlhanlılar arasında yaşanan Kösedağ Savaşı sonrası Anadolu'da, aşağıdakilerden hangisi olumsuz etkilenmemiştir?**

A) Siyasi birlik
B) Ülke yönetimi
C) Merkezi otorite
D) Uc teşkilatı
E) Kut inancı

4. **Kösedağ Savaşı sonrası kurulan Türkmen beyliklerinden hangisi, Selçuklu Devleti'nin başkenti olan Konya'da egemenlik alanları kurmuş ve kendini Selçuklu mirasçısı görerek diğer Türkmen beylikleri ile mücadele etmiştir?**

A) Karamanoğulları
B) Osmanoğulları
C) Eretnalılar
D) Hamitoğulları
E) Candaroğulları

5. XIII. yüzyılın sonları ve XIV. yüzyılın başlarında Bizans, elindeki toprakları idare etmekte zorlanan bir güç olarak siyasal etkinliğini kaybetmiştir. Şehirlerin başında bulunan ve başına buyruk hareket eden "tekfur" denilen yöneticilerin baskıları ile halkın memnuniyetsizliği giderek artmıştır.

Bizans'a ilişkin bu bilgiler dikkate alındığında Osmanlı Beyliği'nin Bizans'a yönelik önemsediği gaza ve cihat politikası paralelinde aşağıdakilerden hangisine öncelik vermesi gerekmez?

A) Bizans'ı baskı altına almaya
B) Tekfurlar ile mücadeleye
C) Bizans'a bağlı topluluklarla iyi geçinmeye
D) Gaza yapmak için Anadolu'ya gelen ve "Gaziyanırum" denilen Türkmen topluluklarının desteğine
E) Balkan ulusları ile mücadele ederek Türkmenlere yurt bulmaya

1. **Anadolu'nun Batı kısmında yerleşen Türkmen aşiretleri ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**

A) Selçukluların uc teşkilatının bir parçası olarak görülmesi
B) Selçuklu sınırlarının güvenliğinin sağlanmak istenmesi
C) Türkmenlerin yurt arayışının sonucu olarak görülmesi
D) Denizcilik alanında Türklerin gelişmesinin amaçlanması
E) Kendilerini Selçuklu mirasçısı olarak görmeleri

2.

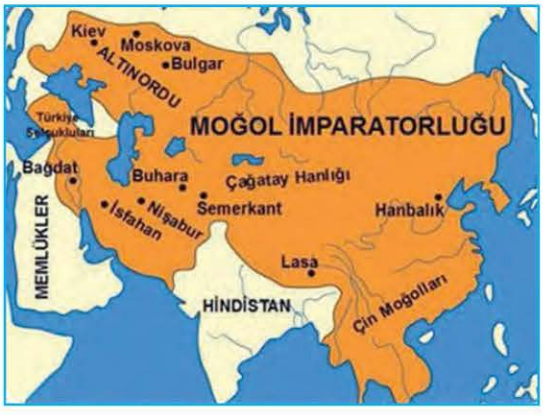

Bu haritaya göre Moğol İmparatorluğu ile ilgili olarak;

I. Pasifik'ten Doğu Avrupa ve Ön Asya'ya, Çin'den Sibirya'ya uzanan Avrasya'da egemenlik alanları kurduğu,
II. Anadolu Selçukluları'nın egemenliğindeki Anadolu'da da Moğol egemenliğinin kurulduğu,
III. Memlüklülerin, Moğolları durduran tek Türk devleti olduğu

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

3. 1243 Kösedağ Savaşı sonrası Anadolu Selçuklu Devleti siyasi bağımsızlığını kaybetmiş, Selçuklu Sultanları Moğol valisi durumuna düşmüştür. Anadolu; Moğolların egemen olduğu Anadolu'nun doğu bölgesi, uclarda yerleşen Türkmenlerin egemen olduğu Anadolu'nun batı bölgesi olarak siyasal farklılıkların olduğu yapıya kavuşmuştur.

Kösedağ Savaşı sonrası görülen bu durum aşağıdakilerden hangisinin göstergesidir?

A) Anadolu Selçuklu Devleti'nin egemen güç olma yönünü kaybettiğinin
B) Anadolu'da siyasal birliğin kurulduğunun
C) Bizans'a karşı üstünlük sağlandığının
D) Anadolu'da ilk Türk beylikleri döneminin görüldüğünün
E) Moğolların, Anadolu'nun tamamında egemenlik kurduğunun

4. Moğolların, Sultan Mesut'u tahta çıkarmaları sonucu başta Germiyanlı subaşıların (ordu komutanları) Bizans'a ait Batı Anadolu fetihleri, Teke Türkmenlerinin kurduğu Menteşe, Ertuğrul Gazi öncülüğünde Söğüt ve Domaniç'te giderek güçlenen Osmanlı (Kayı) Beyliği gibi siyasi unsurlar ortaya çıkmıştır.

Yalnız bu bilgilere göre;

I. Anadolu'da Türk egemenlik alanlarının genişlediği,
II. Selçukluların siyasal istikrarının güçlendiği,
III. Selçuklu Sultanlarının bir Moğol valisi durumuna düştüğü

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

5. Anadolu Selçukluları ile İlhanlılar (Moğollar) arasında yaşanan Kösedağ Savaşı sonrası Sultan II. Gıyaseddin Keyhüsrev, Moğol Komutanı Baycu Noyan'a elçiler göndererek barış istedi. Moğolların ağır şartlar içeren antlaşmasını vergi ödemek koşullarıyla II. Gıyaseddin Keyhüsrev kabul etti.

Bu bilgiler doğrultusunda Kösedağ Savaşı'nın sonuçları arasında aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu savunulamaz?

A) Türkiye Selçuklu Devleti'nin Moğol egemenliği altına girmesi
B) Selçuklu merkezi devlet yapısının bozulmasına bağlı olarak Anadolu'da II. Dönem Türk beyliklerinin kurulması
C) Anadolu'nun sosyo-ekonomik yapısının bozulması
D) Ticaret yollarının güvenliğinin kalmaması ve tartım üretiminin azalması
E) Baba İshak İsyanı'nın görülmesi

6.

Yukarıdaki haritaya göre aşağıdaki genellemelerden hangisine ulaşılamaz?

A) Anadolu'da siyasi birliğin bozulduğu
B) Bizans'ın Türkmen beylikleri tarafından çevrelendiği
C) Anadolu'nun tamamında Türk egemenliğinin kurulduğu
D) Osmanoğulları Beyliği'nin Bizans ile sınır olduğu
E) Anadolu'da birden çok Türk devletinin yer aldığı

1. **XI. yüzyılda Anadolu'da;**

I. Bizans'ın siyasal otoritesinin zayıflaması,
II. Horasan'dan Anadolu'ya Oğuzların göç etmesi,
III. Ermeni ve Rum halkların Bizans'ın yönetiminden rahatsız olması

durumlarından hangilerinin görüldüğü savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) I, II ve III

2. Türklerin sosyal yaşamındaki en belirleyici unsurlardan biri de Türklerin İslamlaşmalarıdır. Karahanlılar, Türk - İslam toplumunun oluşumunda köprü görevi görmüş; Gazneli ve Selçuklular çok uluslu toplum yapısına sahip devletler olmalarına rağmen Müslümanlarla Müslüman olmayanlar arasında iç huzur ve barış ortamını sağlamışlardır. Selçuklular zamanında da Türk - İslam toplumunun oluşumu sağlanmıştır.

Türklerin İslamlaşmasının etkileri ile aşağıdaki yargılardan hangisi arasında ilişki kurulamaz?

A) Karahanlıların Türklerin İslamlaşmalarında öncülük ettiği
B) Gazneli ve Selçukluların Türkistan dışında da egemenlik alanları kurduğu
C) Müslüman olmayan halkların ihtiyaçlarının gözetildiği
D) Türkler arasında İslamiyet'in yayılmasında sadece Karahanlıların etkili olduğu
E) Türk - İslam kimliğinin oluşmasında Karahanlı, Gazneli ve Selçuklu devletlerinin belirleyici olduğu

3. **Oğuzların;**

I. yurt arayışları,
II. Karahanlılar ve Gaznelilerin baskıları,
III. Moğolların istilası

gelişmelerinden hangilerinin etkisiyle XI. yüzyılın ilk yarısında Horosan'dan Anadolu'ya göç ettikleri savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) II ve III

4. **İbn-i Batuta'nın, XIV. yüzyıl başlarında uğradığı Anadolu için** "Türkiye ülkesi" **anlamında** "Berrüt Türkiye" **ifadelerini kullanması Anadolu ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisinin göstergesi olamaz?**

A) Anadolu'nun demografik yapısında değişimler olduğunun
B) Bizans'ın Anadolu egemenliğini kaybettiğinin
C) Selçuklular ile Moğollar arasında iş birliği yapıldığının
D) Kültürel açıdan Türk etkinliğinin görüldüğünün
E) Orta Asya'dan sonra Anadolu'nun Türkler için yurt tutulduğunun

5. **XI. yüzyılın ilk yarısından itibaren Selçukluların Bizans ve Haçlılarla mücadele etmeleri, Selçukluların aşağıdaki tutumlardan hangisinin gereği olarak gösterilemez?**

A) Anadolu'yu yurt tutma çabalarının
B) Orta Asya'da kalıcı olma çabalarının
C) Oğuzlara yurt arayışının
D) Egemenlik alanlarını genişletme çabalarının
E) İslam dünyasını saldırılara karşı korumanın

6. **Anadolu Selçukluları'nın aşağıdakilerden hangisine yer verdiği savunulamaz?**

A) Türkmen beylikleri ile mücadelelere
B) Moğollara karşı Eyyubilerle işbirliğine
C) Haçlılara karşı İslam dünyasının korunmasına
D) Anadolu'nun imar ve bayındırlık işlerinin görülmesine
E) İstanbul (Bizans) kuşatmalarına

UYGULAMA **TESTİ 2**

0ADF0753

1. **XI. yüzyılda Bizans'ın;**

I. siyasal güç kaybı içinde olması,
II. Ermeni ve Rumlara karşı baskıcı tutum izlemesi,
III. iç karışıklıklar yaşanması

durumlarının aşağıdakilerden hangisine doğrudan ortam hazırladığı savunulabilir?

A) Türkistan'dan gelen Türklerin Anadolu'da hakim durumuna geçmesine
B) Haçlı seferleri ile Latinlerin İstanbul'a yerleşmesine
C) Anadolu'ya yönelik Moğol saldırılarının yoğunlaşması
D) Emevilerin İstanbul'u kuşatmalarına
E) Osmanlı Devleti'nin kurulmasına

2. **XI. yüzyılın II. yarısından itibaren Anadolu'da;**

I. ilk Türk Beylikleri,
II. Anadolu Selçukluları,
III. Bizans

unsurlarından hangilerinin siyasal güç olarak görüldükleri savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

3. **Horasan'dan Anadolu'ya Türkmenlerin (Oğuzların) XI. yüzyıldan itibaren görülen göçleri ile aşağıdakilerden hangisi arasında ilişki kurulamaz?**

A) Gazneli ve Karahanlıların Selçuklulara baskılarının artması
B) Selçukluların yurt arayışına yönelmesi
C) Anadolu'ya yönelik Moğol tehdidinin artması
D) Selçuklu - Bizans savaşlarında Bizans'ın yenilgi alması
E) Bizans'ın iç karışıklıklar dolayısıyla Anadolu'daki nüfuzunun sarsılması

4. **Anadolu'da kurulan ilk Türk beyliklerinin;**

I. Anadolu'da demografik yapının değişmesi,
II. Anadolu'da yer isimlerinin Türkçeleşmesi,
III. Bizans, Gürcü ve Haçlılarla mücadele edilmesi

durumlarından hangilerine katkılarının olduğu savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

5. Anadolu Selçukluları, XIII. yüzyıl başlarında Anadolu'da huzur ve güven ortamını sağlamış, Anadolu'dan geçen ticaret yollarını canlandırmış, Anadolu'yu bilim, kültür, sanat alanlarında geliştirmiştir.

Anadolu'da Selçukluları'nın bu tutumlarına rağmen aşağıdaki gelişmelerden hangisinin Anadolu'da huzur ve güven ortamının bozulmasına doğrudan neden olduğu savunulabilir?

A) Haçlı saldırılarının
B) Moğol istilasının
C) Bizans'ın yayılmacı politikalarının
D) İlk Türk beylikleri arasındaki çatışmaların
E) Türklerin Anadolu'ya yönelik göçlerinin

6. **Anadolu Selçukluları'nın siyasal güç kaybı yaşamalarında ve Anadolu'da siyasal birliğin bozulmasında;**

I. Kösedağ,
II. Katvan,
III. Miryokefalon

savaşlarından hangilerinin etkili olduğu savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

DOĞRU **YANLIŞ**

Aşağıda verilen ifadelerden doğru olanlarının yanına (D), yanlış olanlarının yanına ise (Y) yazınız.

1 .... Anadolu'ya yönelik ilk Türk göçleri Anadolu Selçukluları Dönemi'nde görülmüştür.

2 .... 1016 - 1021 yılları arasında Anadolu'ya yönelik ilk Türk keşif hareketleri Arslan Yabgu ve Çağrı Bey öncülüğünde yapılmıştır.

3 .... Anadolu'da bilinen ilk Türk beylikleri arasında yer alan Danişmetliler Yağıbasan Medresesi'ni bırakmışlardır.

4 .... Anadolu için "Berrü't-Türkiye" yani Türkiye toprağı ibaresini kullanan Marco Polo'dur.

5 .... Anadolu Selçukluları ile Bizans arasında yapılan savaş 1071 Malazgirt Savaşı'dır.

6 .... Selçuklu Devleti, uc teşkilatını öncelikle Bizans sınırında uygulamıştır.

7 .... Moğolların Anadolu'yu istilasını kolaylaştıran en önemli gelişme Türkmenlerin çıkardığı Babailer İsyanı'dır.

8 .... Kösedağ Savaşı sonrası Erzurum ve çevresinde kurulan Türk Beyliği Saltuklulardır.

9 .... IV. Haçlı Seferi ile Anadolu Selçuklu'nun başkenti İznik elden çıkmıştır.

10 .... Anadolu'da yer isimlerinin Türkçeleşmesi, Türklerin Anadolu'ya yerleştiğinin göstergesidir.

BOŞLUK **DOLDURMA**

Aşağıda verilen cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun kelimelerle doldurunuz.

1 Harzemşahlar ve Eyyubiler gibi devletlerle dostane ilişkiler kurarak Moğollara karşı Anadolu'nun güvenliğini sağlamaya çalışan Selçuklu Sultanı ---------- tır.

2 Eyyübiler ile Haçlılar arasında yaşanan ---------- Savaşı sonucu Kudüs Müslümanların eline tekrar geçmiştir.

3 Divriği Ulu Camii'ni inşa eden ----------, Anadolu'da kurulan ilk Türk beyliklerindendir.

4 Çıraklık, kalfalık ve ustalık süreçleri ile mesleki eğitimin önemsendiği sistem ----------, teşkilatıdır.

5 Anadolu'ya yönelik ilk Türk göçleri ağırlıklı olarak ---------- civarından olmuştur.

6 Moğollar ile Anadolu Selçukluları arasında yaşanan ---------- Savaşı, Selçukluların dağılmasına neden olmuştur.

7 Sultan Alparslan zamanında Bizans'la yapılan ---------- Savaşı ile Anadolu'nun kapısı Türklere açılmıştır.

8 Müslümanların elinde olan ---------- için Türk - İslam dünyasına yönelik Batılılar, Haçlı Seferleri'ni düzenlemişlerdir.

HARİTA **OKUMA**

Harita üzerinde rakamlarla gösterilen ve isimleri yan tarafta verilen devletleri eşleştiriniz.

1	----------
2	----------
3	----------
4	----------
5	----------
6	----------
7	----------
8	----------
9	----------

ANADOLU SELÇUKLU DEVLETİ
BULGARLAR
SALTUKLULAR
ARTUKLULAR
BİZANS
BÜYÜK SELÇUKLU DEVLETİ
PONTUS RUM İMPARATORLUĞU
DÂNİŞMENTLİLER
MENGÜCEKLER